

הלוקח עובר המורו פרק ראשון בכורות

ז.

עין משפט
גור מצוה

כד א מיי פ"ד מהל'
תמורה ה' טו ופ"ג
מהל' אסור מותר ג' יג:
בה א מיי פ"ד מהל'
מלכות אסורות הלכה
כ טור ש"ע י"ד סימן פל'
סעיף 6:

שיטה מקובצת

אל לא ש.נא. סימן בהמ"ה
א"ך גמיל: ט לומר שה
שה מ"י: ט קאמר ורבי
שמעון וקאמר: ט לוח דתנן
ולד: ט לא קרב לגבי
מזבח: והיה דאף להדידו
אסור כיון דזה גורם
אסור ונקט למזבח לרבותא
לדרי' יהושע שרי אף לקרב:
תוס': חייצנא: ט קרא שור
כשיבש ועזים יש למח לי:
ט שור שה כשב ושה עז
כשיבש ועזים תיבת ועז
ממקח: ט ולא תגאי אם
ראשו: ט שיבש שאביו
טמא: ט נפיק ושרי והאי:
ט רישא רבוחא קמיל
וספי: ט דקתי שראשו אף
ורובו דומים לאמו להדידו אף
בכורות: ט ושפן דתיבי
קרא: ט טהרה דמעלה
גיה ומפריסי הפרסה איירי
אלא בימי במקצת סימניו
לאבול ואפילו
בצמחו: ט תיבת ולד הוא
רי"ת ולא דוקא: ט אליעזר
דריש מדכתובי שה שה תרי
זימני כדאיא לקמן
בשמעון והשתא כשב דר'
יהושע ושה דר' אליעזר:
ט תיבת הלשון נמקח:
ט ר"ה וההוא זכר דר' אב
על הכתוב היה כמו: ט דהיק'
ת"ל שה שה דנפקא לן
מינה ביכורו מן הטהור
הלך איתרו לן זה להוסיף
על המותר להתייר אף ויכירו
מן הטמא: ט לקמן משום
דלא ותיבת לא קשה מידי
נמקח: ט לאכילה גמי
פשיטה דבעי: ט גילדת כר'
ניחא דפליגי בזה וזה גורם
אלא משום דר' יהושע
הוזכר תיבת לרבי נמקח:
ט גורם מותר גבי שאור של
הוא האב גבי פלוגתא דרבי
יהודה ושה עז: ט שני ק"ה זה
גורם והוא האב והאיסור
ליבש ע"י תערובות נקט
רשב"א דחידושי' לורע רחב
דכל חד וחד לחרייה שרי
ומידי: ט גורם להוי חישב
בחד גורם ליתוסר:

שמע מינה דאכילה נמי בעי ר"ש ראשו ורובו. דמשמע שאין בו
כי אם שני חלוקין מלגל קמני חלוק שלישי ולימא אם יש
בו נמקת סימניו מותר באכילה והדר לימני ואם ראשו ורובו דומה
לזמו חייב בצכורה והשתא ר"ש א"י וספיא רבותא קמשמע לן
דרישא קמני שיליה מין טמאה דאסור
אף באכילה וספיא דקמני ר"ש ראשו
ורובו דומים לזמו חייב אף בצכורה:
זה אי אתה אב"ל גמלו ושפן ר"ש קמני
ט בקרא אלל אתה אוכל הבא
בסימן אחד לזמו בסימני טהרה ר"ש איירי
דממעלה גרה ומפריסי הפרסה אלל
בדמי למקת סימניו לזמו צד וצרגל
וצלמרו ע"ט ו' סימני טהרה צע':
ע"ד שיחא אביו ואמו בבשה.
מדמכתיב כנשים ועזים ולא כתיב
כבש ועז דרש ר"י יהושע ור' אליעזר
ע"י מדמכתיב שה שה מרי זימני והשתא
דרשות דר' יהושע לאסור לזמו ל' הוא
דר"א להמיר ולשון לא צא הכתוב
לדמיר ר"ש גמולגס קלת דמשמע
ט הלשון דמקרא זה שדרש ר' יהושע
טמא שולד מן טהור ועיבורו מן
הטהור אמר ר"א ל' צדא להוסיף על
המותר ולהמיר טמא הנולד מן הטהור
ועיבורו מן הטמא ויש לפרש ט' לא
צא הכתוב כמו לא צאתה תהורה עוד
י"ל דברי רבי אליעזר ט ור"פ משה
שה נפקא לן עיבורו מן הטהור לכן
איתיר זה להוסיף על המותר ועיבורו
מן הטמא: ח"ו"ך מדרבי אליעזר
ובח"ו"קתו. ה' ללא קלמר חוק מן
הדולפנין שפרים ורצים מנזי אלס
כדלמר לקמן י"א לא קשה מידי ללא
איירי רבי יהושע צן לוי אלל
צבחה ומה ולא צבני אלס והנהו
צני ימא נינהו:

וע"כ ע"ייה בהדא. מה שיכול
לדמות דמי כן משום
דנמסקנא לאכילה י"א פשטינן נמי
דבעי ר"ש ראשו ורובו:
והא איפכא שמעינן אהו ו'ד
מריפה. למ"ד טריפה יולדת י"א
ניחא דפליגי ציה וזה גורם אלל
למ"ד אינה יולדת מוקמי פלוגתא
פרק אלו טריפות (חולין נח). צבנר
יך קמני י"א ונמסרה ולצבוק נטרפה
ומיחו אשכחן צבנלמא ד'ר' אליעזר
סבר זה וזה גורם אסור והא איפכא שמעינן
י"א מותר גבי שאור חולין ומרומה
ושליי כל הללניס (ע"י מט). גבי נטל
ממנה י"א עזיס אלל לרבי יהושע
אייתייה וטע"ג דלאו דברי הכל הוא
ומה שמוכיר כאן זה וזה גורם י"א ופרי'
אזנו ואלת צנו (חולין עט): נקט לישנא
דחוששין לורע אלל י"א משום דהכא
איירי צבנר הבא אסור מהיתר ואיסור
ע"טו' ש"יין שפירין זה וזה גורם ומיחו קשה
כיון דלין חוששין לורע אלל מליחו
טעס מחשב ולד טריפה זה וזה גורם
ט לא יחשב ט שאור גורם ולימסר:
תנימה

אישתני מגמל שדומה לאמו במקצת סימניו: אסור באכילה. ומאן
שמעתי ליה הך סברה ר"ש ט' ואם ראשו ורובו כו' וקס"ד דמדקמני
לכו צבדי הדדי ש"מ דאפי' לאכילה צע' ר"ש ראשו ורובו: מדשקה
לאכילה. דאיירי צרישא וקס ליה אכזורה ולא י"א אמר אם ראשו ורובו
דומה לאמו מותר באכילה ש"מ
לאכילה ט סגי במקצת סימניו:
צכורה אצטריך. ולעולם צתרייהו
אכל אהם כו' ר"ש ט' וזו אפי' אפי'
דוקא צ"ק ט' מקלה זה דר'
אליעזר לא להמיר כו' צ"ק ט'
ט פסחים ט' צ"ק ט' ג"א
טרי לר' זעף האל.

תורה אור השלם

1. אף בכור שור או בכור
שיבש את בכורו עז לא תפריה
קיש הם את דמקח חוקם
על המזבח ואת לקרבן
קטיר אשר לרית ינחם
לקי': מבכור ב"ו י'
2. אף את זה לא תאכלו
ולא תאכלו הגרה ומפריסי
הפרקה את דקמלי פי'
מעלה גרה הוא הפרקה
איננו מפריסי טמא הוא
לקב: קריא י"ד א'
3. ואת הבהמה אשר
תאכלו שור שה קטבים
וקשה עזים: הדרים י"ד א'

הנהגות הב"ח

6. נביא ומפריסי
הפרסה את הגמל זה אי'
ומה: ט' ר"ש ד"ה אסור
טרי' ר"ש וקתני ואל דומה
למש: ט' ד"ה מדקמני
וכו' וכו' לאכילה לא רבי ראשו
ורובו אלא סגי במקצת
סימניו:

ולד טריפה כו' לא יקר. כ
פקד כל האסורים שמקטת
תמורה (לא) מפרש טעמה
נפוחים טו: אכל להדידו ד"ה
מותר לזמו מנופה ק"ה רבי'
(תמורה ז').

רבינו גרשום
אישתני מגמל אפי' מקצת
שפיר דמי באכילה. וא
דלמא לא שגיא אלל אכילה
למה לא שגיא אלל אכילה
רבי נמי ראשו ורובו: ר"ש
בהמה טהורה שילדה מין
בהמה אסור ורובו אסור
רבייהו ר"ה א"ל אכילה
ואם דומה ראשו ורובו לאמו
חייב בבכורה שמע מינה לאכילה נמי בעי ר'
שמעון ראשו ורובו לא לבכורה דוקא דיקא
נמי דקא שבקה לאכילה וקס ליה אבכור ש"מ
לבכורה הוא דבעי ר' שמעון ראשו ורובו אבל
לאכילה לא לעולם אימא לך לאכילה נמי
בעי ובכורה איצטריך סד"א הואיל וכתיב יאך
בכור שור עד (6) שיהא הוא שור ובכורו שור ולא
תיסגי ליה בראשו ורובו עד דאיכא כוליה
קמשמע לן ת"ש 2 אך את זה לא תאכלו
ממעלה הגרה ומפריסי הפרסה (6) זה אי אתה
אוכל אבל אתה אוכל הבא בסימן אחד ואי
זה זה הבא בסימן אחד זה טמא הנולד מן
הטהור ועבורו מן הטהור יכול אפילו עבורו
מן הטמא ת"ל 3 שה כשבים ושה עזים ט' עד
שיהא אביו כבש ואמו כבשה דברי ר' יהושע
ר' אליעזר אומר לא בא הכתוב להתייר את
המותר אלא להוסיף על המותר ואיזה זה טמא
הנולד מן הטהור ועבורו מן הטמא או אינו
אלא עבורו מן הטהור תלמוד לומר ט' שור
שה כשבים ושה עזים מכל מקום קרי ליה
טמא כרבי שמעון וקאמר אבל אתה אוכל
הבא בסימן אחד האי תנא סבר ליה בוותיה
בחדא ופליג עליה בהדא ואיכא דמוקשי
ומותיב עבורו מן הטמא מי מעברא והאמר
ר' יהושע צן לוי לעולם אין מתעברת לא
טמאה מן הטהור ולא טהורה מן הטמא ולא
גסה מן הדקה ולא דקה מן הגסה ולא בהמה
מן חיה ולא חיה מן בהמה חוק מרי' אליעזר
ומחלוקתו שהיו אומרים חיה מתעברת מבהמה
וא"ר ירמיה דאייעבר מקלוט בן פרה ואליבא
דרבי שמעון קאמר ט' וקאמר אבל אתה אוכל
הבא בסימן אחד האי תנא סבר לה בוותיה
בחדא ופליג עליה בהדא למימרא דרבי
אליעזר סבר זה וזה גורם מותר ור' יהושע
סבר זה וזה גורם אסור והא איפכא שמעינן
להו ט' ו' ולד מריפה רבי אליעזר אומר ר' לא
יקרב לגבי מזבח ט' ורבי יהושע אומר א"קרב
לגבי מזבח בעלמא סבר ר' אליעזר זה וזה גורם אסור ושאני הכא דאם בן נכתוב
קרא ט' שה כשבים ועזים שה ושה למה לי שמע מינה שה מכל מקום ורבי
יהושע אמר לך בעלמא זה וזה גורם מותר והכא אם בן לכתוב קרא שור
ט כשב ועז כשבים ועזים למה לי ש"מ עד שיהא אביו כבש ואמו כבשה ת"ש
רבי שמעון אומר גמל גמל שני פעמים אחד גמל הנולד מן הגמל ואחד גמל
הנולד מן הפרה ואם ראשו ורובו דומה לאמו מותר באכילה שמע מינה
לאכילה נמי בעי רבי שמעון ראשו ורובו שמע מינה: שהיוצא מן הטמא
וכו': בעו מינה מרב ששת מי רגלים של חמור מהו ותיבעי ט' (ליה)
דסוסים וגמלים דסוסים וגמלים לא מיבעיא להו דלא עכירי ולא דמו
לחלב מיה עול מיה נפוק כי קמיבעיא להו דחמור דעכירי ודמו לחלב
מאי ד' מגופיה קא מימצעי ואסירי או דלמא מיה עול מיה נפוק והאי דעכירי הבלא דבישראל הוא
אמר להו רב ששת תניתוה שהיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טמא לא קאמר אלא מן

המותר והאי קלוט טמא דאמר היינו עיבורו מן הטמא וסרחון הצבנר:
מטמא
לגבי מזבח בעלמא סבר ר' אליעזר זה וזה גורם אסור ושאני הכא דאם בן נכתוב
קרא ט' שה כשבים ועזים שה ושה למה לי שמע מינה שה מכל מקום ורבי
יהושע אמר לך בעלמא זה וזה גורם מותר והכא אם בן לכתוב קרא שור
ט כשב ועז כשבים ועזים למה לי ש"מ עד שיהא אביו כבש ואמו כבשה ת"ש
רבי שמעון אומר גמל גמל שני פעמים אחד גמל הנולד מן הגמל ואחד גמל
הנולד מן הפרה ואם ראשו ורובו דומה לאמו מותר באכילה שמע מינה
לאכילה נמי בעי רבי שמעון ראשו ורובו שמע מינה: שהיוצא מן הטמא
וכו': בעו מינה מרב ששת מי רגלים של חמור מהו ותיבעי ט' (ליה)
דסוסים וגמלים דסוסים וגמלים לא מיבעיא להו דלא עכירי ולא דמו
לחלב מיה עול מיה נפוק כי קמיבעיא להו דחמור דעכירי ודמו לחלב
מאי ד' מגופיה קא מימצעי ואסירי או דלמא מיה עול מיה נפוק והאי דעכירי הבלא דבישראל הוא
אמר להו רב ששת תניתוה שהיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טמא לא קאמר אלא מן

המותר והאי קלוט טמא דאמר היינו עיבורו מן הטמא וסרחון הצבנר:
מטמא
לגבי מזבח בעלמא סבר ר' אליעזר זה וזה גורם אסור ושאני הכא דאם בן נכתוב
קרא ט' שה כשבים ועזים שה ושה למה לי שמע מינה שה מכל מקום ורבי
יהושע אמר לך בעלמא זה וזה גורם מותר והכא אם בן לכתוב קרא שור
ט כשב ועז כשבים ועזים למה לי ש"מ עד שיהא אביו כבש ואמו כבשה ת"ש
רבי שמעון אומר גמל גמל שני פעמים אחד גמל הנולד מן הגמל ואחד גמל
הנולד מן הפרה ואם ראשו ורובו דומה לאמו מותר באכילה שמע מינה
לאכילה נמי בעי רבי שמעון ראשו ורובו שמע מינה: שהיוצא מן הטמא
וכו': בעו מינה מרב ששת מי רגלים של חמור מהו ותיבעי ט' (ליה)
דסוסים וגמלים דסוסים וגמלים לא מיבעיא להו דלא עכירי ולא דמו
לחלב מיה עול מיה נפוק כי קמיבעיא להו דחמור דעכירי ודמו לחלב
מאי ד' מגופיה קא מימצעי ואסירי או דלמא מיה עול מיה נפוק והאי דעכירי הבלא דבישראל הוא
אמר להו רב ששת תניתוה שהיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טמא לא קאמר אלא מן

המותר והאי קלוט טמא דאמר היינו עיבורו מן הטמא וסרחון הצבנר:
מטמא
לגבי מזבח בעלמא סבר ר' אליעזר זה וזה גורם אסור ושאני הכא דאם בן נכתוב
קרא ט' שה כשבים ועזים שה ושה למה לי שמע מינה שה מכל מקום ורבי
יהושע אמר לך בעלמא זה וזה גורם מותר והכא אם בן לכתוב קרא שור
ט כשב ועז כשבים ועזים למה לי ש"מ עד שיהא אביו כבש ואמו כבשה ת"ש
רבי שמעון אומר גמל גמל שני פעמים אחד גמל הנולד מן הגמל ואחד גמל
הנולד מן הפרה ואם ראשו ורובו דומה לאמו מותר באכילה שמע מינה
לאכילה נמי בעי רבי שמעון ראשו ורובו שמע מינה: שהיוצא מן הטמא
וכו': בעו מינה מרב ששת מי רגלים של חמור מהו ותיבעי ט' (ליה)
דסוסים וגמלים דסוסים וגמלים לא מיבעיא להו דלא עכירי ולא דמו
לחלב מיה עול מיה נפוק כי קמיבעיא להו דחמור דעכירי ודמו לחלב
מאי ד' מגופיה קא מימצעי ואסירי או דלמא מיה עול מיה נפוק והאי דעכירי הבלא דבישראל הוא
אמר להו רב ששת תניתוה שהיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טמא לא קאמר אלא מן

המותר והאי קלוט טמא דאמר היינו עיבורו מן הטמא וסרחון הצבנר:
מטמא
לגבי מזבח בעלמא סבר ר' אליעזר זה וזה גורם אסור ושאני הכא דאם בן נכתוב
קרא ט' שה כשבים ועזים שה ושה למה לי שמע מינה שה מכל מקום ורבי
יהושע אמר לך בעלמא זה וזה גורם מותר והכא אם בן לכתוב קרא שור
ט כשב ועז כשבים ועזים למה לי ש"מ עד שיהא אביו כבש ואמו כבשה ת"ש
רבי שמעון אומר גמל גמל שני פעמים אחד גמל הנולד מן הגמל ואחד גמל
הנולד מן הפרה ואם ראשו ורובו דומה לאמו מותר באכילה שמע מינה
לאכילה נמי בעי רבי שמעון ראשו ורובו שמע מינה: שהיוצא מן הטמא
וכו': בעו מינה מרב ששת מי רגלים של חמור מהו ותיבעי ט' (ליה)
דסוסים וגמלים דסוסים וגמלים לא מיבעיא להו דלא עכירי ולא דמו
לחלב מיה עול מיה נפוק כי קמיבעיא להו דחמור דעכירי ודמו לחלב
מאי ד' מגופיה קא מימצעי ואסירי או דלמא מיה עול מיה נפוק והאי דעכירי הבלא דבישראל הוא
אמר להו רב ששת תניתוה שהיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טמא לא קאמר אלא מן

המותר והאי קלוט טמא דאמר היינו עיבורו מן הטמא וסרחון הצבנר:
מטמא
לגבי מזבח בעלמא סבר ר' אליעזר זה וזה גורם אסור ושאני הכא דאם בן נכתוב
קרא ט' שה כשבים ועזים שה ושה למה לי שמע מינה שה מכל מקום ורבי
יהושע אמר לך בעלמא זה וזה גורם מותר והכא אם בן לכתוב קרא שור
ט כשב ועז כשבים ועזים למה לי ש"מ עד שיהא אביו כבש ואמו כבשה ת"ש
רבי שמעון אומר גמל גמל שני פעמים אחד גמל הנולד מן הגמל ואחד גמל
הנולד מן הפרה ואם ראשו ורובו דומה לאמו מותר באכילה שמע מינה
לאכילה נמי בעי רבי שמעון ראשו ורובו שמע מינה: שהיוצא מן הטמא
וכו': בעו מינה מרב ששת מי רגלים של חמור מהו ותיבעי ט' (ליה)
דסוסים וגמלים דסוסים וגמלים לא מיבעיא להו דלא עכירי ולא דמו
לחלב מיה עול מיה נפוק כי קמיבעיא להו דחמור דעכירי ודמו לחלב
מאי ד' מגופיה קא מימצעי ואסירי או דלמא מיה עול מיה נפוק והאי דעכירי הבלא דבישראל הוא
אמר להו רב ששת תניתוה שהיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טמא לא קאמר אלא מן

המותר והאי קלוט טמא דאמר היינו עיבורו מן הטמא וסרחון הצבנר:
מטמא
לגבי מזבח בעלמא סבר ר' אליעזר זה וזה גורם אסור ושאני הכא דאם בן נכתוב
קרא ט' שה כשבים ועזים שה ושה למה לי שמע מינה שה מכל מקום ורבי
יהושע אמר לך בעלמא זה וזה גורם מותר והכא אם בן לכתוב קרא שור
ט כשב ועז כשבים ועזים למה לי ש"מ עד שיהא אביו כבש ואמו כבשה ת"ש
רבי שמעון אומר גמל גמל שני פעמים אחד גמל הנולד מן הגמל ואחד גמל
הנולד מן הפרה ואם ראשו ורובו דומה לאמו מותר באכילה שמע מינה
לאכילה נמי בעי רבי שמעון ראשו ורובו שמע מינה: שהיוצא מן הטמא
וכו': בעו מינה מרב ששת מי רגלים של חמור מהו ותיבעי ט' (ליה)
דסוסים וגמלים דסוסים וגמלים לא מיבעיא להו דלא עכירי ולא דמו
לחלב מיה עול מיה נפוק כי קמיבעיא להו דחמור דעכירי ודמו לחלב
מאי ד' מגופיה קא מימצעי ואסירי או דלמא מיה עול מיה נפוק והאי דעכירי הבלא דבישראל הוא
אמר להו רב ששת תניתוה שהיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טמא לא קאמר אלא מן

המותר והאי קלוט טמא דאמר היינו עיבורו מן הטמא וסרחון הצבנר:
מטמא
לגבי מזבח בעלמא סבר ר' אליעזר זה וזה גורם אסור ושאני הכא דאם בן נכתוב
קרא ט' שה כשבים ועזים שה ושה למה לי שמע מינה שה מכל מקום ורבי
יהושע אמר לך בעלמא זה וזה גורם מותר והכא אם בן לכתוב קרא שור
ט כשב ועז כשבים ועזים למה לי ש"מ עד שיהא אביו כבש ואמו כבשה ת"ש
רבי שמעון אומר גמל גמל שני פעמים אחד גמל הנולד מן הגמל ואחד גמל
הנולד מן הפרה ואם ראשו ורובו דומה לאמו מותר באכילה שמע מינה
לאכילה נמי בעי רבי שמעון ראשו ורובו שמע מינה: שהיוצא מן הטמא
וכו': בעו מינה מרב ששת מי רגלים של חמור מהו ותיבעי ט' (ליה)
דסוסים וגמלים דסוסים וגמלים לא מיבעיא להו דלא עכירי ולא דמו
לחלב מיה עול מיה נפוק כי קמיבעיא להו דחמור דעכירי ודמו לחלב
מאי ד' מגופיה קא מימצעי ואסירי או דלמא מיה עול מיה נפוק והאי דעכירי הבלא דבישראל הוא
אמר להו רב ששת תניתוה שהיוצא מן הטמא טמא והיוצא מן הטהור טמא לא קאמר אלא מן